

Delavec izbija vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 20.—, za pol leta K 10.—, za četrt leta K 5.—. Posamezna številka 40 vin. naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljajte na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelunburgova ulica št. 6. II. nadstr. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 60 vinarja, pri trikratni po 58 vinarja, pri šestkratni po 56 vin., pri celoletnih objavah po 54 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane ena vrstica 50 vin. — Reklam. so poštnine pršte. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Težave socializacije.

Proletariat je dosegel v večini držav vzhodne Evrope več ali manj politične moči, tudi če ni povsod sam postal gospodar. Toda njegova samozavest je izredno narasla, in ta posledica revolucije ostane že trajna, tudi če prežive revolucionarni dogodki tekem časa še razne izpremembe. Težko, da bi se mogla v zrevolucioniranih državah v bodoče vzdržati vlada, proti kateri bi stale združene mase proletarijata.

Ali s tem ginejo tudi temelji produkcijskega sistema, ki sloni na izkoriščanju in podjarmljenju brezposestnih mezdnih delavcev od strani monopolistov velikih produkcijskih sredstev. Neizogibno bo treba nadomestiti ta produkcijski sistem s tako obliko izdelovanja, ki jo mezdno delavstvo prostovoljno prizna. Toda le tedaj je mogoče popolnoma prevladati razredne spore, če pride namesto kapitalistične lastnine produktivnih sredstev družabna uprava, torej če ne bo gonilna sila izdelovalnega procesa kapitalistični interes na nadvrednosti, črpanj iz delavčevega dela, temveč družabna potreba vrednosti.

Toda ta cilj se ne doseže, če ne stopi na mesto kapitalistov vsa družba, temveč le mezdno delavstvo, najsibo v posameznih podjetjih ali v celih industrijskih strokah, ali pa v vsej industriji sploh. Taka uredba bi bila le tedaj socialistična, če bi obstajala vsa družba izključno iz mezdnih delavcev. Taka pa ni stvar.

Socializem ni le stvar proletarijata, temveč vsega človeštva. Velikost in vznesenost proletarskega poklica je v tem, da

je edini razred, katerega interesi pokrivajo z interesi vsega človeštva, če jih preso-jamo z višjega stališča, ne pa z vidika omejene trenutne politike. Človeštvo se more povzdigniti edino z zmago proletarijata. Toda zmaga proletarijata ne more voditi do tega cilja. Najlažje se to doseže tam, kjer je proletariat intelektualno in moralno tako zrel, da mora razumeti zveze svojih interesov z interesi družbe in eventualno podrediti svoje posebne interese tem družabnim interesom.

Čim bolj je proletariat v trenutku svoje zmage oddaljen od intelektualne in moralne velikosti, tem bolj je nagnjen, da smatra socialno revolucijo za samo mez-dno gibanje, in tem manj nas dovede taka zmaga do resničnega trajnega socializma.

Odpor kapitalističnega razreda ni edina zapreka zmage socializma nad kapitalizmom; niti ni treba, da bi bil ta odpor zapreka. V zrevolucionarnih deželah vzhodne Evrope na primer je ta odpor sedaj zelo slab. Razred industrijskih kapitalistov je tam po svojem številu brez pomena. Industrijalna podjetja so v teh krajih večinoma osnovana na tujem kapitalu; kapitalisti, katerim pripadajo na Ruskem in na Ogrkem železnice, rudniki in tovarne, niso doma, temveč v zapadni Evropi. Malo število domačih kapitalistov pa ne predstavlja tukaj, kakor v zapadni Evropi, razreda, ki bi se bil dvignil proti sili svoje države, ampak prej so splošni od te državne moči. Ta jih je tudi varovala pred množičim se proletarijatom, medtem ko so bili kapitalisti zlasti v anglosaških državah prvotno proti proletarijatu odkazani pretežno na svoje lastne sile in navihanosti.

Številno slabi, nevajeni bojov z delavskim razredom, niso kazali kapitalisti vzhodne Evrope koraj najmanjše odporne sile, ko se je zrušila državna moč. Gotovo ni bilo treba diktature, da bi bil proletarijat z njimi gotov. Da je bilo mogoče označiti kapitaliste za politično nevarnost, jih je bilo treba dati z inteligenco pod skupno označbo: Buržva.

Pri visoko razvitem kapitalizmu ne učinkujejo kapitalisti s svojo osebnostjo, več s svojimi kapitali. Če obvlada te kapitaliste državna moč, ne pomenijo dose-dani lastniki kapitala nič. Drugače je z inteligenco. Njene najvažnejše lastnine, znanja, ji ni mogoče vzeti z nobeno konfiskacijo. To znanje je pa za upravo moderne države prav tako nepogrešno kakor za moderne industrije. Noben režim se ne more danes dolgo držati — nele ne proti delavcem, ampak tudi ne proti inteligenci. Uspešna socializacija je brez inteligence enostavno nemogoča.

Ni znamenje globoke previdnosti, če niso naši boljševiški sodrugi na Ruskem tega vnaprej razumeli, ampak so jih morale šele bridke izkušnje privedi do tega spoznanja. In še danes se niso po tem uredili in se ne morejo, ker jim brani to ves njih sistem. Kot buržvaji so bili inteligentni cropani vseh pravic in postavljeni napram zmagovitemu proletarijatu v tak položaj, v kakršnem se po kolonijah domačini napram evropskim osvojevalcem. Da bi se pa premagala njih opozicija in se iz njih srede pridobile potrebne moči, so dobili tisti izmed njih, ki so se udinjali sovjetski birokraciji za novi red, privilegirani položaj.

LISTEK.

Stebri strokovne organizacije.

Zvestoba prepričanja!

Zavest, da je delavcu potrebno potrebna organizacija v strokovnem boju za obstanek. Strokovna organizacija ni nad kakih huzarjev v vojni, ki doseže s presenetljivo lahkoto trenutne uspehe, marveč je predstaviteljica vztrajnega, resnega in vedno požrtvovalnega boja, v katerem se ne sme nasprotnik nikdar podcejevati. Zavest, ki pravi delavcu, da brez strokovne organizacije ne gre, ter da treba vse toriti, da se ta okrepi, da treba vedno zidati in prenavljati na nji, da bo trdna tudi v hudih časih. Zavest, ki pravi delavcu, da strokovna organizacija ni igra-čica, ni zadovoljevanje osebnih muh, pred-ča, ni kakšna loterija, v kateri bi zadeli vsem nikakšna loterija, v kateri bi zadeli deset vinarji vloge sto K dobitka. Prepričane zavesti je tisti, ki pripoznava, da je strokovna organizacija potrebno potrebna za izvojevanje boljših življenskih

razmer in višje kulture, ki jo skuša očuvati kot svetinjo in varovati pred omalovaževanjem, obrekovanjem in vsakršnim oškodovanjem.

Požrtvovalnost!

Ta je sad prepričane zavesti. Kdor ima to, se ne boji žrtve, ker ve, kaj je potrebno, da se strokovna organizacija okrepi. Plačuje rad svoj prispevek, ker ve, da je potreben in prinaša stotere sadove. Pazi tudi na to, da tudi drugi enako store isto dolžnost. Ne hodi le na shode, da se uči, marveč uči tudi sam in ksuša navduševati tovariše s svojim trdnim prepričanjem. Tak tovariš gre v vsako kočico in pridobiva tovariše za organizacijo, za svoje prepričanje. Opominja k slogi in pazi, da se vez sloge v strokovni organizaciji ne kviri. Tak delavec stoji v boju vedno na pravem mestu in ne vprašuje po žrtvah, marveč hoče le uspeh in zmago.

Solidarnost!

Delavec z delavcem koraka s prepričanjem in požrtvovalnostjo. Solidarnost je izraz one plemenite nesebičnosti, ki zapostavlja lastni jaz za blagom celote. Namen ima pomagati trpečim in bojujočim

ter jih podpirati, tudi če bi posameznik nekaj trpel na sebi. Nje namen je stvar, ne oseba. V vsakem sodrugu vidi sotrpina in brata, prijatelja, sobojevnika za blagostanje in pravico. Podpira celoto, hoče dobro celoti. Solidarnost je poseben izraz strokovne bratovske ljubezni.

Disciplina!

Disciplina pomeni potrebno požrtvovanje samega sebe v splošni blagor celote. Ta je ono prepričanje, ki nam pravi, da odločuje le volja človeštva in da se mora vsak tel uzakonjeni celotni volji ukloniti v interesu organizacije, da se to in ono srečno izvede. Slediti mora vedno izdani paroli v interesu celote in enotnosti gibanja. Spoštuje podređitev volje posameznika volji celote, ter spoštuje kot zakon kot najvišje navodilo v boju za dosego gotovega smotra v prid celoti.

Ti štirje glavni stebri so temelji strokovnih organizacij. Ti so brezpogojni predpogoj uspehom strokovnih organizacij. Vsaka strokovna organizacija nosi pečat nesposobnosti na čelu, če nimajo nje člani prepričanja zavesti, požrtvovalnosti, solidarnosti in discipline. Za dosego uspehov so te lastnosti potrebne. Pazite torej tudi

Tako so bili pač pridobljeni inteligenti, ali tisti, ki so se dali na ta način ukrotiti, niso bili baš najbolj karakterni izmed njih. Ni čuda, da je bila ta nova birokracija, če mogoče še bolj koruptna, kakor birokracija starega režima.

In vendar ni treba, da bi stale mase inteligence v odporu proti socializmu. Nobeni razredni interesi jih ne navajajo na to. Sploh ne predstavljajo enotnega razreda s posebnimi razrednimi interesi. Sloj prebivalstva z najraznovrstnejšimi stanovskimi in osebnimi interesi so in njih večji del živi od tega, da izpolnjujejo tuje, bodisi izobrazba jim pa daje sposobnosti, da lažje spoznavajo velike družabne interese.

Če napravijo proletarci v sedanjih produkcijskih razmerah iz svojih razrednih interesov prvo gonilno silo družabnega razvoja, je inteligentu najlažje mogoče spoznati njih pogoje in se postaviti v njih službe, če ga v tem ne ovirajo posebni osebni interesi ali pa morda celovska omejenost. Ali ta omejenost naravnost raste iz napredujoče delitve dela, ki omejuje razgled posameznika. V 18. stoletju je inteligenca veliko bolje razumela skupne družabne interese, kakor začetkom 20. stoletja.

Toda kljub temu ni inteligenca s kapitalizmom tako spojena, da ne bi bila pristopna socializmu. Toda najboljših in najsposobnejših inteligentov ni mogoče pridobiti za socializem s silo ali s podkupljenjem in z vero v moralno in intelektualno njem in z vero v moralno in intelektualno zrelost proletarijata. Nasilen režim proletarijata je pri tem najbolj neuspešna pot.

Ujedinjenje.

Zaradi jasnosti glede ujedinjenja strokovnih organizacij v Jugoslaviji doslej še nisimo mnogo razpravljali v naših listih, dasi bi bilo to potrebno. Med organizacijami smo že imeli posvetovanja, ali pokazala se je razlika v naziranjih. Dočim hočejo srbske organizacije popolno centralizacijo v Belgradu, stoje naše in tudi organizacije na Hrvaškem in v Slavoniji na stališču, da naj bodo centrale tam, kjer so organizacije najmočnejše in je največ te ali one industrije. Poleg tega stoje v Belgradu na stališču stroge centralizacije, to se pravi, da se vse delovanje in imetje organizacij izroči centrali v Belgrad. Pravijo namreč, da je to potrebno zaradi tega, da centrale potem lahko delajo po svojem preudarku neovirano od pokrajinskih organizacij.

Seveda mi ne stojimo povsem na tem stališču. Mi vemo, da imamo tukaj že več razvitih in discipliniranih organizacij, ki imajo svojo zgodovinsko nalogo in to bodo še imele, posebno če pride do federativne državne oblike. Te sedaj samostojne organizacije se lahko ujedini tako, da osta-

na globino prepričanja vaših članov, ne samo število članov in krajevni obseg! Dajte fundamentu jakost, ki je potrebna, da nosi stavbo. In čim višja je stavba, tem jačji morajo biti tudi temeljni zidovi!

Ne bodite torej člani le iz kratkovidne sebičnosti. Ne hrepenjte tudi ne postati voditelji iz osebne domišljivosti in samoljubja. Razumevajte plemeniti namen naših strokovnih organizacij, našega gibanja, ki je njih solnce in moč. Krepite zavest prepričanja, zbujujte požrtvovalnost, bodite solidarni in spoštujte vedno strogo disciplino! To so predpogoji uspeha, ti lamčijo v prvi vrsti za vrednost, jakost in zmago v strokovnem gibanju.

nejo sicer samostojne, večinoma pa tvorijo skupno zvezo, za katero nosijo stroške ter se v skupnih stvareh posvetujejo in sklepajo o skupnih akcijah. Če gre tu le za ujedinjenje, za skupno delo, potem ta oblika popolnoma odgovarja trenutnim potrebam. Ne gre tukaj za novce, kakor nam tukaj očita belgrajski listi, gre pa za to, da se naše razmere med organizacijami uredimo demokratično, gre za zaupanje, ali nam belgrajske organizacije zaupajo ali ne, da bomo kot organizacija izpolnili svojo dolžnost v vrsti proletarijata. Tega vprašanja se prijatelji na jugu nočejo dotakniti; nočejo priznati, da nam kot organizaciji gre isto mesto v ujedinjeni strokovni organizaciji kakor vsem drugim organizacijam.

Neumestne se nam zde torej opazke, ki hočejo omalovaževati naše organizacije, dalje očitek, da smo Slovenci analfabeti, ko je vendar v Jugoslaviji naše ljudstvo najbolj pisмено. Take metode ne vodijo na prava pota, ker imajo namen diskreditirati slovenski proletarijat.

Naš namen je, da se zblížamo, da si podamo roke kot bratje, ker vemo, da je to potrebno, da se jugoslovanski proletarijat ujedini kot enakovreden, enakovpoštevani.

Na pota sumničeni pa mi ne pojdimo, ker smo proletarijat. Razdirali mi ne bomo. Naše delo je pošteno in socialistično, škodoželjno.

V Trbovlje in drugam.

Med trboveljskim delavstvom se pojavljajo nekam čudne stvari. Razumemo, da je delavstvo nezadovoljno, ker je mizerija vedno večja, toda pojavi, ki se tam pojavljajo ne ozdravijo razmer. Trdna organizacija je edino sredstvo, da kaj pomaga.

Zadnje dni smo čitali v Napreju, da je pisal neki neznanec v Trbovlje, da bo dne 15. t. m. tam revolucija. Kaj takega more pisati le bedak ali pa zlobnež. Najprej revolucija ni igrača, drugič se pa nam zdi, da hočejo meščanske stranke s takimi stvarmi razbijati naše organizacije. Nič drugega ni tako pisanje kakor nastavljena past, da bi se delavstvo zavedlo v nepremišljene korake in potem prelivalo kri, dočim bi se mu nesramni hujskači rogali škodoželjno.

V tem oziru je torej treba velike previdnosti. Med delavstvom se pojavljajo sumljivi elementi, najbrže najeti agenti, ki skušajo škodovati našim organizacijam na vse mogoče načine. Eni obrekujejo odbornike in zaupnike, eni obetajo nemogoče stvari, eni delajo zdražbe v delavskih organizacijah in hodijo okoli naših ljudi s prijaznim licem. Tu naj velja načelo: Kdor hujska proti organizaciji, kdor hujska k dejanjem, ki jih organizacija ni odobrila, kdor obrekuje in opravlja zaupnike in odbornike ob njih nenavzočnosti, ni poštenjak, nima poštenih namenov. In takim ljudem treba, da organizacije pokazujejo vrata.

Delavci, delavke! Vsi vemo, kako težko, s samopožrtvovalnostjo smo zgradili in utrdili naše organizacije; da bi to naše delo sedaj razdirali agenti provokatorji, tega ne smemo dopuščati. Organizacije so delo nas vseh in vsi moramo braniti to svojo svetinjo do skrajnosti in delati zanj. Razdirače pa noženjmo!

Kdo je član strokovne organizacije?

»Neumno vprašanje!« bo marsikdo rekel, ko bo čital to vprašanje. »Član strokovne organizacije je tisti, ki pristopi stro-

kovni organizaciji in plačuje svoje prispevke.«

Toda, ljubi prijatelj, tako enostavna pa stvar vendar ni. Če samo pristopiš organizaciji in plačuješ prispevke, s tem še nisi vse storil. Če hočeš biti član strokovne organizacije moraš storiti še več, in sicer nekaj prav važnega, pridobiti moraš čut strokovničarja, sodelovati moraš v strokovni organizaciji.

Kaj je to »čut strokovničarja«? Čut strokovničarja je prepričanje, da se more doseči za strokovno organizirano celoto uspehe le s sodelovanjem vsakega posameznega člana; zapostavljanje osebnih interesov za skupnimi interesi; neprestano zastopanje strokovne organizacije napram podjetniku; neprestana agitacija za pristop k organizaciji med tovariši.

Kaj je to, sodelovanje pri strokovni organizaciji? Sodelovanje pri strokovni organizaciji je to, od česar strokovna organizacija živi, ki ji da vsebino njenega dela, življenje in oporo. Sodelovanje v strokovni organizaciji vsakega posameznika glavni pogoj za uspešno delovanje strokovne organizacije, je predpogoj za zmago v gospodarskem boju.

Kako more član sodelovati? V prvi vrsti, da pridno obiskuje strokovne shode in druge priredbe. Kdor vstopi kot član, plačuje prispevke, pa ostaja lejo doma za pečjo ali pa hodi kam drugam namesto k društvenim priredbam, ta ni član strokovne organizacije.

Sodelovati moraš z otvarjanjem razgovorov o tem ali onem predmetu, z razgovorjem o slabih razmerah, o službenih razmerah, stavi na razgovor pametne in utemeljene predloge, izvaja in se ravna po sklepih, ki jih organizacija sklene, pošilja dopise, stvarne in blagohotne strokovnim listom, razširja ideje in namene strokovne organizacije med tovariši.

Le ta, kdor izpolnjuje vse te namene z dobrohotnostjo in poštenim nastopom, sme reči, da je dober strokovno organiziran član.

Dopisi.

Guštanj. V trgu Guštanju imamo dva mesarja. Dočim so mesarji povsod zvišali ceno mesa, prodaja pri nas en mesar, ta je Ivan Šmaucer, še vedno najlažje meso po 12 kron kilogram. Opozarjali so ga tudi ljudje iz sosednjih občin, da naj zviša cene, pa tega ni storil in Sl. L. S. ga izziva z nemščurjem zaradi tega. Šmaucer le tukaj upošteval bedo delavstva. Dočim so drugi mesarji dvignili ceno na 14 K. le ostal edino ta na 12 K. in delavstvo mu izreka s tem priznanje za razumevanje položaja delavstva in za njegovo stanovitnost.

Slabe gnotne razmere rudarjev in paznikov na deželi. Iz krogov rudarjev in paznikov na deželi nam pišejo: Rudarji in pazniki pri »prostosledih« na deželi žive v zelo slabih gnotnih razmerah. Zaslužijo namreč pri trudopolnem svojem poslu po celih 18 kron na dan in ne uživajo prav nobenih ugodnosti - recimo kake aprovizacije ali sličnega. Nasprotno! Kar nas le na deželi pri »prostosledih«, moramo ves živž plačevati precej dražje, kakor delavstvo v industrijskih krajih. Vse prošnje za izboljšanje naših gnotnih razmer na pristojna mesta so zastoj. Tako n. pr. rudarsko vodstvo Bresno-Hudajama v Laškem na naše prošnje nikakor ne reagira. Oblube, da dobimo aprovizacije iz konsumov, pa se še dosedaj ni ničesar izcimilo. Zahtevamo zato prav odločno, da se nam nenuodoma dajo tiste pravice in iste ugodnosti, kakor jih imajo rudarji in paz-

nikl pri rudokopli, ter da dobimo potrebni livež po isti ceni, kakor je v konsumih. Diferenco pa naj plača obratno vodstvo. Ne zahtevamo preveč. Zahtevamo samo to, kolikor rabimo zase in za svoje družine. Hrane hočemo imeti in obleke! Še nekaj! Pri »prostosledih« je nekaj paznikov, opremljenih z dekreti okrožnega rudar. ga urada Celje, ki so že po šest in več let zaposleni, ki pa jih obratno vodstvo Bresno-Hudajama še sedaj ni sprejelo v poduradniško kategorijo. Ukrenite torej tudi v tem oziru, kar je treba! Naša vodstva naj že vendar enkrat izprevidijo, da se uslužbenci ob teh slabih gmotnih razmerah in 540 K mesečne plače nikakor ne morejo več preživljati in oblačiti, posebno pa ne oni, ki so družinski očetje z večjim številom otrok. Zahtevamo torej takojšnje od pomoči! Prizadetu delavstvu pa, predvsem onemu iz Hudejame, kličemo: Vsi do zadnjega v organizacijo! S.

Iz strokovnih organizacij.

Mezdna pogajanja v usnjarski stroki so se prekinila. Zaenkrat se je dosegel nekaj priboljšek plač, ki pa ni velik. V kratkem se pogajanja nadaljujejo, ker se ugotove še rodbinske doklade. Tovarnarji dravijo, da manjka surovin, ker je tudi Hrvaška zaprla meje za surovine. Prihodnjič poročamo kaj več.

Osrednje društvo usnjarjev in sorodnih strok za slovensko ozemlje objavlja s tem članom in članicam zapisnik glavne skupščine kakor sledi: Na izredni glavni skupščini, ki se je vršila dne 16. novembra 1919 ob 9. uri dopoldne v prostorih bivše Mahrove šole, Krekov trg št. 10 so bile zastopane razen osrednjega odbora še delegati krajevnih skupin: Ljubljana Miha Jagodic, Iv. Glavan, Ptuj Anton Mikulec, Maribor črevlj. Iv. Lončarič, Trzin Oblak, Pöllanc, Šoštanj Fr. Forstner, Ant. Kernek, Radeče Fr. Rupnik, Kranj Ant. Krešič. Predseduje sodrug Tomo, ki v kratkem nagovoru razloži pomen izredne glavne skupščine. S Novšak da blagajniško poročilo, nakar preide skupščina na glavno točko glede povišanja tedenskih prispevkov. Osrednji odbor predlaga zvišanje pristopnine na K 2, I. r. K 1, II. K 1.30, III. K 1.60. Razvila se je debata, po kateri se je predlagalo zvišati tedenske prispevke na 1.20, 1.60, 2 K. — Krajevni podružnici ostane od I. r. 8 v., II. 10 v. in III. 12 v. seveda od vsakega tedenskega prispevka in nadaljnih 20 v., katere mora podružnica nalagati kot stavkovni sklad krajevnih skupin. Slov. Gradec, Šoštanj, Konjice, Ptuj, Maribor nalagajo za stavkovni sklad le 10 v. in 10 v. vpošlelo na okrožno tajništvo, to sta Celle oziroma Maribor, Koder pa tega ni, nalagajo 20 v. od vsakega tedenskega prispevka za stavkovni sklad. Vse imetje je od Osrednjega odbora. Nadalje se zvišajo podpore kakor sledi: bolniška podpora po vplačanih 52 ted. prisp. I. razred dnevno 20 v., po 156 ted. prisp. I. razred dnevno 90 v., po 260 ted. prisp. dnevno K 1.10; po 52 ted. prisp. II. razred dnevno K 1.10, po 156 ted. prisp. dnevno K 1.40, po 260 ted. prisp. dnevno K 1.50; po 52 tedenski prispevkov III. razred dnevno K 1.60, po 156 ted. prisp. dnevno K 1.80, po 260 ted. prisp. dnevno K 2. — Porodnina K 40; brezposelna podpora po 52 vplačanih tednih K 8, po 156 tednih K 9, po 260 tednih K 12; smrtna podpora po 52 tednih K 50, po 156 K 70, po 260 K 100. Vse to stoji v veljavo s 1. januarjem 1920. — Sodrug Tokan razloži v daljšem govoru potrebo in korist društvenega imetja ter svetuje delegatom, da v svojo korist gla-

sujejo za zvišanje prispevkov. Preds. da log na glasovanje, ki ga skupščina sprejme. Nadalje se je v daljši debati sklenilo nastopiti radi delovnega časa, odpovedi pri mezdah in izvojevati delavske dopuste, katere naj delodajalci plačajo. Predsednik opozarja zbor na pritisk od strani industrijalcev ter jih opominja na složno delovanje, da nam bo mogoče se bojevati proti izkoriščanju ter zaključiti zbor ob 4. uri popoldne. — Krajevni funkcionarji naj skrbijo, da se opravilnike pri članih glede zvišanja prispevkov kakor tudi podpor popravi. — Podpis.

Celjska okrožna strokovna komisija prosi vse strokovne podružnice v svojem področju, da nemudoma pošljejo podatke (imenike) svojih članov na Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju. Navedejo naj se tudi dnevi vstopa in eventualnega izstopa. — Leskovšek Alojzij, strokovni tajnik.

Domači pregled.

Volilni red in volitve. Naša neomajna zahteva je, da se uvede za volitve v občine in v državni zbor splošna in enaka volilna pravica po proporcijem sistemu. Za to volilno pravico smo se borili že v prejšnji državi. Deloma smo že to pravico dosegli. Kakor pa sedaj kažejo razmere in kakor so napravili na Hrvaškem, nam pa preti nevarnost, da dobimo za bodoče volitve še slabjšo volilno pravico kakor smo jo imeli pred prevratom. Uvesti namreč mislijo srbski volilni red, ki je celo slabši kakor za naše prejšnje deželne zbornice. Vrhutega bo zahteval novi volilni red dveletno bivanje v kraju. Vse to znači, da padamo v reakcijo, namesto svobode nam ponujajo spono, jemlje celo dosedanje pravice. Vse to nam pa ne potrjuje nič drugega, kakor da morajo biti naše organizacije pripravljene na strahovite politične in gospodarske boje. Vpliv, ki bi ga danes lahko imeli več na te stvari v prid proletarijata ovira v veliki meri neenotnost taktike v politiki jugoslovanskega proletarijata.

Cene pšenične moke. Dne 30. dec. pr. l. se je vršilo pri tukatšnjem odseku za prehrano posvetovanje o tem, kako naj se spravijo cene moke v sklad s sedanjimi nakupnimi cenami pšenice. Cena pšenice v Vojvodini in Slavoniji je poskočila v zadnjih treh mesecih od 2 K na 5 K kg. Žitni zavod in nekatere druge večje aprovizacije, ki so tudi direktno nakupovale žito v Vojvodini, so dosedaj še vedno oddajale pšenično moko za recivo na debelo po 4 K 50 v. krušno moko pa po 2 kroni za kilogram. Naravno je torej, da so imenovani zavodi oddajali moko z občutno izgubo. To se trajno ne da vzdržati, ker bi sicer nastal pri obratu primanjkljaj, za katerega bi ne bilo kritja in ki bi privedel zavode do kalamitet. Ker ni izgleda, da bo cena pšenici padla ali se vsaj znatno znižala, se je morala nastaviti taka cena moki, ki po kalkulaciji odgovarja dosedanjim cenam pšenice. Zato se je v sporazumu z zastopniki žitnega zavoda, obeh železniških aprovizacij, ljubljanskega mestnega magistrata in nakupovalne zadruga (Vojne zveze) sklenilo, da bodo omenjene korporacije pričnši s 1. januarjem 1920 dale izdelovati iz pšenice samo 2 vrsti moke, to je belo in krušno, ter da bodo oddajale nadebelo pšenično belo moko po 8 kron, pšenično krušno moko pa po 5 K za kilogram. Te cene je smatrati za normalne. Osebe, ki pridejo po že objavljeno ukazu ministrstva za prehrano z

dne 4. decembra 1919, št. 26750 v poštev pri akciji za prejem cenejših živil in jih število je za Slovenijo maksimirano na 300.000, prejemale bodo določeno množino moke po znatno znižanih cenah, in sicer belo moko po 1 dinar, krušno moko (pšenično, koruzno ali ječmenovo) pa po pol dinarja za 1 kilogram. V pokritje za ogromno diferenco pri ceni, ki bo s tem nastala, je votiral ministrski svet večjo vsoto denarja.

Železniški načrt Kranj-Velikovec. Inženirji so izdelali načrt za zgradbo železnice Kranj-Velikovec-St. Janž na Mostiču. »Mir« pravi k temu načrtu, da bi bolje kazalo, speljati progo na Kamnik, ker bi bila železniška zveza od Železne Kaple-Kamnik krajša in bi tvorila Savinjske Alpe svetovnemu turisticnemu prometu.

Zdravilišče za jetične na Golniku. Za invalidne vojake, ki bolehalo na jetiki oziroma okrevajo od te bolezni, ima Poverjeništvu za socialno skrbstvo na Golniku pri Trzinu na Gorenjskem na razpolago vsem modernim higijeničnim zahtevam odgovarjajoče zdravilišče. Na razpolago je še okoli petdeset postelj. Upravičeni reflektantje naj prosijo za sprejem ustmeno ali pisмено pri imenovanem poverjeništvu.

Davek na vojne dobičke pripravlja vlada v Belgradu, a kolikor je dosedaj znanega o tej zadevi, ne bo tak, kakor ga zahtevamo mi, namreč, da naj se tem zločincem pobere enostavno vse.

Veliko posojilo najame naša država v Ameriki. Pravijo, da 250 milijonov dolarjev, kar znaša nad 2 milijardi kron. Kaj bi ne bilo pametneje, vzeti ta denar doma pri vojnih dobičkarjih.

Strašna umrljivost otrok v Bosni in Hercegovini za časa vojne. Bosanski listi poročajo: Pri nas je od časa vojne pomrlo čez 165.000 otrok deloma vsled pmanjkanja zdravniške nege, deloma vsled pmanjkanja živežnih potrebščin.

Blago še vedno v Solunu. V Solunu še vedno leži 8000 vagonov raznega blaga za Jugoslavijo. Prehiteli se pa res ne bodo v Belgradu.

Zahvala. Zahvaljujem se gospodu ravnatelju, obratvodnji in soodr. Robiču kakor tudi vsem tovarišem in tovarišicam v tovarni v Loki pri Žusnu za požrtvovalno pomoč ob moji bolezni najprisrčneje. Anton Andrenšek, predelavec.

Svetovni pregled.

Za vzpostavitev internacionale. Centralni odbor socialno-demokratske stranke se bo sestel sredi meseca januarja, da bo razpravljal o možnosti sklicanja socialistov vsega sveta za vzpostavitev internacionale.

Na kongresu avstrijskih strokovnih organizacij je poročal tajnik soodr. Hueber o številu organiziranih članov. To znaša

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 2. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 47 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 47. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

sedaj že nad 662 tisoč. Na istem zboru so povdarjali tudi sodrugi iz Nemčije važnost strokovnih organizacij. Tu imajo pred vojsko tako preganjane sindikalne organizacije že 7 in pol milijona članov; pred vojsko so jih imele 2 in pol milijona, dočim so med vojno padle na 900.000.

Ujetniki so se začeli vračati iz Italije. Vsak dan prihajajo v velikih množinah. No, ti se bodo meročajnim oblastem ob volitvah lepo zahvalili, saj se ni mignilo za nje skoro niti s prstom ne.

Agrarna reforma v Bolgariji. Načrt za agrarno reformo, ki jo hoče izvesti bolgarska vlada, je že dogotovljen. Osnutek zakonske predloge, ki ga je izdelala posebna komisija, se bo predložil sobranju, kakor hitro se otvorijo seje parlamenta. Zemlja se bo porazdelila med poljedelce, ki nimajo lastnega zemljišča. Površina za obdelovanje sposobne zemlje, ki se bo razdelila, znaša poldrug milijon hektarjev. Osnutek določa med drugim tudi največjo in najmanjšo izmero zemlje, katero more dobiti posameznik.

Meščanski teror v Bolgariji. Rumunski dopisni urad »Dacia« javlja, da je v Sofiji proglašeno poostreno obsedno stanje. Voditelji komunistov so bili aretirani in izročeni vojnemu sodišču. Po sedemnajstih dneh ne sme nikdo več na ulico.

Ustavitev obrata. Ravnateljstva tvornic Siemens Halske in Siemens-Schuckert so sporočila vsem svojim delavcem, da morajo vsled pomanjkanja premoga ustaviti obrat.

Vprašanje Carigrada in Dardanel. Kakor poroča »Pall Mall Gazette«, se bo vprašanje Carigrada in Dardanel rešilo najbrže takole: Carigrad in morska ožina postane mednarodna, kjer bosta prevladovali Francija in Anglija skupno. Novi sedež turške vlade bo v Mali Aziji. Sultana bodo priznali za poglavarja Muslimanov v verskem oziru in ostane Carigrad versko središče izloma. List še pripominja, da bo šel Lloyd George z natančno izdelanim načrtom v Pariz ter da se more računati s tem, da bo mirovna konferenca njegov načrt sprejela.

Dolar pada. Zadnje dni je dolar hitro in nepričakovano padel. Izmed valut zavezniških držav je bila ameriška edina, ki se je trdno držala in celo — kljub zapletenemu političnemu položaju, mezdnim gibanjem in vojni nevarnosti z Mehiko — stalno rasla. V času od 18. do 20. m. m. je padel dolar na zagrebški borzi s 100 na 90 K. Dolar je padel tudi v Franciji, Italiji in Curihu. Vendar sodijo trgovski krogi, da je ta padec samo hipen in da nima globljih razlogov.

Anglija se ima, kakor vse države na svetu, tudi boriti z velikimi notranjimi težkočami. Komaj je prebolela velik železničarski štrajk, že vre zopet med Irce, ki trdovratno zahtevajo samoodločevanje in samostojnost. Angleško državo pa navadno vodijo nametni in uvidevni ljudje, ki ne rijejo z glavo skozi zid in ne zadržujejo toka časa, zato nameravajo podeliti sedaj Irski veliko samostojnosti, to je takozvana postava Home rule. Pa tudi za socialna vprašanja skrbi Anglija. Ker imajo tam veliko stanovanjsko bedo, je sklenila vlada takoj sezidati pol milijona delavskih hišic. Pa poglejmo pri nas. Stotine družin stanuje po razbitih železničnih vagonih v vedni smrtni nevarnosti, a vlada ne gane niti s prstom. Zakaj neki plačujemo davke?

Strah ameriških kapitalistov pred komunisti. Reuterjev urad poroča iz Washingtona, da so bili izdajatelji vseh komunističnih časikov aretirani. Dne 2. t. m.

je bilo v Zedinjenih državah aretiranih 4000 radikalcev. Mnogi izmed aretiranih so inozemci, posebno Rusi. Zaplenili so mnogo komunističnih propagandnih spisov. Več kot polovico aretirancev bodo najbrž izgnali.

Trocki še živi! »Lokalanzeiger« poroča iz Kodanja: Litvinov izjavlja, da so vesti o umoru Trockega brez podlage.

Obvestila.

Lesni delavci v Ljubljani imajo v nedeljo dne 18. januarja mesečni shod podružnice lesnih delavcev za Ljubljano v bivši Mahrovi šoli ob 9. dopoldne. Dnevni red: mesečno poročilo odbora, raznoterosti. — Odbor.

Osrednje društvo usnarjev in sorodnih strok za slovensko ozemlje prosi vse krajevne funkcionarje, da vpošljejo bone, ki so jih prejeli ob kolkovanju društvenega denarja Osrednjemu društvu. — I. Novšak, tajnik.

Rudarji v Kreki v Bosni naznanjajo, da je bil zaradi denunciacij in nesramnega obnašanja proti organizaciji izključen bivši član Feldin Jure.

Shod kemičnih delavcev v Zidanem mostu se bo vršil v torek, dne 13. januarja 1920 ob 4. popoldne v Mosserjevi gostilni. Dnevni red: poročilo delegata, organizacija, volitev odbora in raznoterosti. Sodrugi in sodružice, udeležite se shoda. Poročevalec tudi iz Ljubljane.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Delavstvo vas kliče na pomoč! Takega dopisa ne moremo objaviti, pač pa bo naša naloga, da se na licu mesta prepričamo o stvari. Potrebno je, če je kaj napak, da nam sporočite tiste, ki te napake vidijo in vedo, ker le s člani se moremo razgovarjati. Če pa nam ne pošljete nobenega imena in nobenega naslova, pa ne vemo s kom bi govorili o tem, zlasti, ker o že večkrat tudi nasprotniki pošiljali take dopise, da bi škodovali organizaciji. V želite prospeh naše organizacije; prav, torej delamo na to, toda delati moramo kot prijatelji, ki drug drugega poznamo in s lahko zaupamo. Vsaj vsi želimo delavstvu najboljši uspehe.

Karl Kautsky:

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Sirite list »Delavec«.

Naročajte in širite »Naprej!«

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica šte. 4.

priporoča svojo

draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila, kakor tudi za vse zlatarska dela, pozlačenje posrebrnenje itd. Staro srebro in zlato se kupi po najvišjih cenah in se tudi predela v nove stvari broške, uhane prstane i. t. d.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciškaška ulica šte. 6.

registreeva zbiraga z oznajo zveza

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmoderneje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Ivan Jaxinsin

Ljubljana Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler

Vozna kolesa

Ceniki se dobe zastoj in franko.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaška trg šte. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popaj.	
Dr. Košenca Peter splošno zdravljenje	11	1/21	Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10	1/21	Turjaški trg št. 4. Franciškaška ul. 2.
Dr. Viktor Kreskvar splošno zdravljenje	1	1/412	Hilšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8	9	Turjaški trg št. 4. Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar bolni član sam pozove druge zdravnike, da ga rešijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico se treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.